

- de werkelijkheid is veel complexer dan de casuïstiek die aan wetgeving ten grondslag ligt.
- mijns inziens bestaat er voor veel conflicten geen juridische oplossing.
- eigenlijk is een conflict het gevolg van het ontbreken van duidelijke rechtsregels.

Belastingbetalers schrijven hierover:

- wetteksten geven vaak niet duidelijk aan hoe iets zit.
- er zijn heel veel regels, met nog veel meer uitzonderingen.
- ik weet er eigenlijk geen snars van.

Belastingadviseurs vermelden in dit kader:

- de duidelijkheid van de wetgeving heeft sterk te leiden onder de snelheid waarmee de wetgever de maatschappij probeert te hervormen langs de weg van het belastingrecht. De snelheid gaat vaak ten koste van de duidelijkheid en brengt stordige wetteksten met zich mee, die een bron van misverstanden vormen en interpretatieverschillen oproepen.
- de duidelijkheid van de wetgeving laat vaak te wensen over. Compromissen moeten duidelijkheid verschaffen in het concrete geval.
- onduidelijkheid van rechtsregels is vaak inherent aan het gebruik van abstracte begrippen.

Leden van de rechterlijke macht merken op:

- de belastingwetgeving is sterk aan veranderingen onderhevig; dit vergt een regelmatig studie van de nieuwe wettelijke bepalingen.
- een belastingbetaler zal regelmatig "door de bomen het bos niet meer zien"
- de belastingwetgeving is voortdurend in ontwikkeling; het is zaak steeds alert te zijn en tijd en aandacht te blijven besteden aan het lezen van vakliteratuur.
- voortgaande complicering leidt tot verdere begripsafbakening.

Belastingbetalers wijzen erop dat onvoldoende kennis van zaken, het ontbreken van deskundige hulp, de onzekerheid over de uitkomst van een procedure en de tijdsduur van een procedure redenen vormen om geen beroep aan te tekenen bij de fiscale rechter.⁵⁵²

3.3.2 De kosten van procederen

Voor de kosten van een procedure kunnen een drempel in de toegang tot de rechter vormen. Geppaart vermeldt dat een deel van de kosten van de "rechtsvaststelling" voor rekening komt van de toevallige belastingplichtige, die zich de moeite en de kosten getroost de gerezen vragen aan de rechter voor te leggen. Hij ziet dit als een bedenking tegen het gebruik van termen, die slechts globaal, vaag en abstract zijn geformuleerd.⁵⁵³ Langerreis ziet in deze kosten een reële belemmering voor het effectief gebruik maken van fiscale rechten.^{554, 555}

⁵⁵² Zie ook hoofdstuk 4 en de bijlagen 1 en 2.

⁵⁵³ Ch. P. A. Geppaart[16, blz. 122, 123].

⁵⁵⁴ Ch. J. Langerreis[1, blz. 29].

⁵⁵⁵ Er is veel onderzoek gedaan naar de kosten die in het algemeen zijn verbonden aan de administratieve afwikkeling van het heffen en innen van belastingen.

M. Ailers[58] heeft steekproefgewijs een onderzoek uitgevoerd onder meer bij bedrijven en particulieren. Het bleek moeilijk te zijn om veel respons te krijgen van bijvoorbeeld de bedrijven. Hij